

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

UDVARHELYMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, A MEGYEI GAZDASÁGI EGYLET, A SZÉKELYFÖLDI ELSŐ BAROMFITENYÉSZTŐ ÉS MÁIS EGYLETEK KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐK:

Dr Gyarmathy Dezső,

főlbirtokos.

Dr Kállay Tamás,

orsz. képviselő.

Dr Hinléder Fels Ernő,

orsz. képviselő.

Dr Pál Ernő,

ügyvéd.

Dr Viola Sándor,

ügyvéd.

SZÉPIRODALMI FŐMUNKATÁRS: **Fülei Sz. Lajos.**

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

BARTHA MIKLÓS.

1848—1905.

(p. e.) A magyar nemzetnek gyásza van. Meghalt Bartha Miklós, a legnagyobb magyar ujságíró, a függetlenségi eszme egyik leglelkesebb zászlóvivője.

Végkép lehanyatlott az a kéz, mely tollával oly meggyőzően tudta nemzetet igazságát hirdetni, hogy aki írásait olvasta, annak hevülnie, lelkednie kellett ha volt még szívében az érzésnek egy parányi szikrája.

Sulyos a veszteség, mely a magyar ujságírodalmat érte, mert ki tudja, mikor terem olyan tehetség, amely az ő kezéből kihullott tollat fölvegye és úgy forgassa, ahogy ő. Hiszen az ő kezében a toll nem közönséges íróeszköz volt, hanem éles fegyver, melynek minden csapása ölt és pusztított az ellenség soraiban.

Az az ellenség pedig, a mely ellen ő sok ezer bajtársa közül kiválva küzdött, a magyar nemzetnek négyszáz év óta álnok szövetségese s a szövetség álarca alatt legádázabb gyűlölöje, az osztrák hatalom. Ennek a reánk nehezded, bennünket fojtogató, életerőnket elszívó, önző és haszonleső, lelkiismeretlen és kegyetlen osztrák zsarnokságnak ellenünk elkövetett összes bűneit senki sem tudta, a szókimondó bátorság oly meggyőző erejével szemünk elé tárni, mint Bartha Miklós. Ezért nagy veszteség az ő halála a magyar ujságírodalomra.

De nagy veszteség az egész magyar nemzetre, mert ő mindig elől járt azok között, akik a nemzet igazaiért, jogaiért, függetlenségeért folyó küzdelemnek szentelték életük munkásságát. Részt vett a függetlenségi párt első megalakításában és szervezésében s a párt megszületése óta tollával, szavával és egész tevékenységével csak egy célt szolgált, a magyar nemzet függetlenségét.

Mielőtt e nagy és szent cél megvalósulhatott volna, mielőtt egy emberöltőn át folytatott küzdelmes munkája gyümölcsét élvezhette volna, kidőlt a küzdők sorából. Kidőlt, mint a jó katoná a csatateren — haláláig hűen harcolva hazájáért.

És a mai nehéz időkben, midőn minden munkás kézre, minden lelkesülni tudó szívre oly nagy szüksége van e nemzetnek, kétszeresen érezzük annak a veszteségnek súlyát, mely a Bartha Miklós halálában az egész magyar nemzetet s ezzel a függetlenség eszméjét érte.

A szívünket átjáró fájdalom könyei közé azonban a hála és elismerés érzése vegyül, mert az elhunyt jó hazafi, igaz magyar volt.

Ez a hála, ez az elismerés legyen földöntúli utján kísérője.

* * *

Bartha Miklós ősrégi székely nemesi családból származott. Született Udvarhelymegyében, Rugonfalván, 1848. november 14-én. Első nevelését a szülői háznál kapta, később elvégezve a gimnázialis tanulmányokat Székelyudvarhelyen és Nagyszébenben, felment Budapestre, hol az egyetemen hallgatta a jogot s az ifjúsági életben is tevékeny részt vett. Jogi tanulmányainak befejezése után közigazgatási pályára lépett s 1872-ben szülőföldjének első aljegyzője lett. Nemsokára azonban, 1873-ban a homoródi kerület megüresedvén, a pótválasztáson Bartha Miklós került be a képviselőházba. Akkor a régi balközéphez állott, 1875-ben azonban már tevékeny részt vett a mostani függetlenségi párt megalakításában. Ugyanekkor a Tisza-fele fuzió alkalmával nem vállalt mandátumot s birtokára vonult gazdálkodni. A Tisza-fele politikai rendszer azonban újból a köztevékenység terére indította s mint ilyen, megindította Kolozsvárott a függetlenségi és 48-as párt napilapját, az »Ellenzék«-et. Nemsokára az egyik kemény cikke miatt 1880-ban két közös hadseregbeni hadnagy: Rustov és Dienstel maradványán megtámadta s kardjával megsebesítette Bartha Miklós szívét. Természetesen kiheverte a súlyos sebeket s az affér népszerűségét annyira emelte, hogy az 1881-iki általános képviselőválasztásokon Kolozsvár első kerülete Hegedüs Sándorral szemben képviselővé választotta függetlenségi programmal. Ugyanekkor a szilágysomlyói kerülettől is kapott mandátumot. 1884-ben a csikseredai kerületnek lett képviselője, míg 1887-ben kisebbségben maradt. Később azonban régi kerülete, a homoródokládi bizta meg mandátummal. 1892. Nagyajtán választották meg, míg 1896. a Bánffy-fele választások idején kibukott. Nemsokára azonban a gyulai kerület Terényi Lajos halálával megüresedvén, a kerület őt bizta meg képviselővel. Az 1901-iki általános választásoknál Zentán választották meg nagy többséggel. Ő indította meg Kolozsvárott azt a nemzeti mozgalmat, melynek eredménye az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület létesülése lett. Mint publicista az általa alapított »Ellenzék«-en kívül a Szápáry féle közigazgatási államosítás kérdésében folytatott lángoló tevékenységet a »Magyar Hírlap« hasábjain. Egy ideig elnöke is volt a függetlenségi (Ugron) pártnak. 1901 október végén azonban lemondott állásáról és a pártból is kilépett. Rendkívül éles támadásait a 67-es alapon álló kormányok ellen azonban szakadatlanul folytatta a »Magyarország« hasábjain. Nagy érdeklődést keltett 1897-ben »Hangukatok« címmel megjelent szépirodalmi és 1901-ben »Kazárföldön« címmel írott szociálpolitikai műve. 1898-ban a Petőfi-társaság tagjává választotta s 1902-ben került színre a Vigszínházban »A feleség« című vígjátéka. Az 1904 november 18-án történt képviselőházi csíny után a Szederkényi-párttal együtt belépett a függetlenségi és 48-as pártba s azóta egy a parlamentben, mint a publicisztika terén a legengesztelhetlenebb vezérlő harcosa volt a szövetkezett ellenzéknek. 1905-ben Zenta városa újból megválasztotta képviselőjének. Tagja volt a koalíció vezérlő-bizottságának.

A hűség jutalma ez?

(—k—s.) Maholnap 400 esztendeje, hogy Szent István dicsőségtől ragyogó koronáját az első Habsburg fejére letette nemzetünk.

Megesküdött nekünk... és megesküdtünk neki. Az élő Isten és a történelem tanunk, hogy hűségünket sokszor bebizonyítottuk. Szívünket, vérünket, életünket nemcsak ígértük, de oda is adtuk, ha veszedelem fenyegette Szent István koronájának viselőjét. Voltak idők, rettenetes napok, midőn patakonként folyt a vér — a magyar vére — a csatateren uralkodójáért. És a magyar ezen hűségért, ezen önfeláldozásért nem kért más királytól, csak azt, hogy országunkat saját törvényei szerint kormányoztassa, csak azt, hogy en-

gedje szeretni a magyarnak saját hazáját.

Ami a madárnak a fészek, a hol párja költ; ami a pataknak a meder, melyben szaladhat; ami a tikkadt virágnak a hajnal harmata, mely élteti, a napsugár, mely színezi: az a magyarnak a haza.

És a magyarnak nem szabadott szeretni hazáját.

Idegen kormányok sujtó ostora vert sok hosszú századig. Oltalmat kértünk és arcuvertést kaptunk. Veszélytől nem védett, hanem azt tömegestül reánk zudította.

Erők forrásait kiitta előlünk s tikkadt ajkunknak nem volt enyhítő cseppje. Nehéz bánat terhe alatt hogyha roskadoztunk: pokoli örömet érzett. Börtönbe vitt Kinspadra hurcolt. A honfiak erényét bűnnek kiáltotta és kérservesen lakoltatta.

Ki ne emlékeznék Bécsujhelyre? Ott folyt ki 1671-ben Zrinyi, Frangepán és Nádasdy vére.

Miért? Mert szerették hazájukat. És azután nem látjátok-e, hogy Rákóczy bujdosik, hogy Martinovics a verpadon teszen tanubizonyságot arról, hogy csak a magyarnak nem szabad szeretni a hazáját!...

Szegény magyar! börtön, bitó a te hazafiságod jutalma. Kassa, Eperjes beszéljete! Mondjátok el a világnak, hogy a hazaárulást akkor jutalmazták a legvilgolt mártírok javaival, a mikor a könyv még nem száradott volt fel az erőszakkal özvegyekké és árvákká tettek szeméből, mondjátok el a világnak, hogy a magyar mégis mindent elfeledt és boldog volt, hogy csókolhatta azt a lábat, mely őt földre taposta.

Mikor volt a magyar királyához hűtelen? Soha! Olyan volt, mint a bárány, mely az öt nyírók előtt teljesen megnémult.

És ez a királyi eskü?!... Sokaknál hűségő káromlása volt az Ur Istennek.

És a magyar mégis leplet terített a fájó multra. Betakarta azt a 13-at, Batthyányi véres alakját, bezárta füleit a börtönben sinylődött százak jajszáva elől s csak egyet kért, hogy boldog legyen, hogy a mult teljesen feledve legyen: *nyelve bevételét a hadsereg magyar ezredeibe.*

Miért tette? Hogy édes nyelve zengzetes szava mellett mehesen királyáért és hazájáért meghalni — ha kell.

S mit nyert a hatalomtól? Arculverést, ökölcspást és azt a fenyegetést, hogy kimondhatatlan szenvedés vár a magyar népre, ha a többi nem lesz a békánál, mely saját nyelvén brekeg, a varjunál, mely saját nyelvén károg.

Ime a hűség jutalma! És, ha ez arculütésre ismét előnkbe tárul is a mult minden fájó keservével: a magyar mégse legyen más királyhoz, mint volt. Hordozza csak tovább a kötelesség vértanúságát, melyet vállalt, azt a szilárd jellemet, mely a szenvedések tüztengerében edződött olyan keménnyé, hogy arról a királyhoz való hűséget semmi vihar le ne törölhesse.

Egyet azonban tegyen meg királya és hazája iránti hűségéből: tagadja meg a pénz- és véradó befizetését a várva-várt napok eljöveteleig. A magyaroknak ezt a mostani szent kötelességét nem lehet eléggé és elégszer hangsúlyoznunk. *A ki megleszi: törvény ellenére teszi s ki törvény ellen cselekszik: akaratlannal is hazáruhául lesz, mert fegyvert ad a nemzet ellenségeinek kezébe.*

De hogy szegény népünk vállain ne legyen majd elviselhetetlen teher az adótarozás egyszerűre való befizetése: *a ki csak teheti, vigye adóját a községi pénztárhoz. Pénztárosaink pedig törvény ellenére ne az adóhivatalokhoz szállítsák, mert ezzel nyílt hazárulást követnének el, hanem a befizetők nevén tegyék takarékpénztárba.* Ez eljárással nemcsak adója lesz befizetve népünknek, hanem arra még kamatot is kap.

Ez mindenkinek önmaga iránti kötelessége. Ezzel nemcsak a tehertől menekül, hanem együtt-

tal fegyvert szegez ádáz ellenségeink mellének is. Ki ne akarna most hazafi lenni, midőn a mi régi ellenségünk támadt ellenünk? Midőn egy új Világoshoz akarják vinni ezer éves nemzetünket, hogy eltöröljék a földnek színéről!

Ilyen irányu eljárásra fel van szólítva népünk, de kevés fogantatja van.

Álljanak fel hát papjaink, tanítóink, községi előljáróink. A nép és hazamentés nagymunkáját segítsék elé azzal, hogy népünket e szent kötelesség teljesítésére kioktassák.

Ha ezt megtesszük, mi lesz a mi hűségünk jutalma? Azon édes megnyugvás, melynél fogva elmondhatjuk:

Szent hazánk! Megfizetők a mivel most tartozánk!

A hét története.

Hát most mi lesz? kérdezik egymást az emberek. azok is, a kiknek a politika a „kenyerök“, meg azok is, kik böles és még bölesebb mondokáikat a vendéglők és kávéházak asztalai mellett szokták szélnek eresztetni. Biz ennek eltalálására nagyobb bölcseségre volna szükség, mint amennyi az emberi elmébe fér. Fejérváry ismét miniszterelnök, miniszter-társai is tényleg megvaunak már, a kabinetválságnak vége. A király „kedves Fejérváry“-jához intézett kéziratában annak a reménynek ad kifejezést, hogy sikerülni fog „alkotmányos“ uton rendet csinálni. Az érdeklődés immár csak a körül forog, miképen szándékozik Fejérváry az alkotmányosságot a hozzávaló nép közreműködése nélkül fabrikálni. A nemzet ugyanis erősen bizik abban, hogy a burkolt abszolutizmus számára nem lesz lehetséges alkotmányos formát találni.

Hazánknak egyik nagyját kísértük néhány nap előtt örök nyugalomra. Meghalt Szász Károly református püspök, a kosorus költő, aki a szabadságharcnak is vitéz katonája

volt. Egymásután sirba dőlnek ők, kik részesei valának a nagy, a dicső küzdelemnek. Bevonulnak a béke birodalmába és a harcot utódjaikra hagyják. Ám, a nagy elődök emléket kegyeletben tartjuk és felbuzdulva példáikon lankadatlanul üzdünk mi is a haza javán.

Egy nagy feltűnést keltő válópör izgalmaival szabadultunk a héten. Koburg Fülöp herceg tudvalevőleg válópört indított neje, Lujza hercegnő ellen. Amikor azonban a góthai törvénysek elé került az ügy, az elnök felszólította a felek ügyvédjeit, hogy egyezkedjenek ki, intézzék el az anyagi kérdéseket s maradjanak békésen külön a házafelek, a nélkül, hogy törvényesen elváljanak, a mi ellen ugy is vallási és törvényes akadályok forognak fenn. Az ügyvédek hajlottak a szép szóra s mostanában javában folynak az egyezkedési tárgyalások.

Megvan! Megvan tehát végre, a kit oly soká hiába kerestek. Természetesen Baneth Sándorról és nem Kecskeméthy Győzőről van szó, aki elég szemérmellen, hogy még bucsuzás nélküli távozása után is sok költséget okoz a hatóságoknak hiabavaló nyomozása címén. De megvan Baneth Sándor. „Zeysig“ uram csatlósa. Azaz, hogy csak úgy van meg, mint az egyszeri török, kiról a magyar vitéz elmondta, hogy: „Fogtam törököt, de nem ereszt el.“ Bérczi kapitány a zürichi pályaudvaron szerencsésen letartóztatta Banethot, de Baneth rövidesen — ismét szerencsésen — szabadlábra került, mert a svájci rendőrség külföldi politikai bűnösökkel szemben nem jár el. Bérczi kapitány most igen szépen kéri Banethet, hogy önkéntesen jöjjön haza és vegye tekintetbe, mily nagy sikert jelentene ez a rendőrkapitány részére. Már az bizonyos, hogy ezt a csekély sziveséget csak megtehetné neki Baneth tiszta udvariasságból is, mert hiszen idehaza oly meleg fogadtatásra találna, hogy egyhamar el nem ereszteneik.

A sárvári selyemgyárban nagy robbanás történt. A hatalmas gyártelep egy része romokban hever és a romok alól iszonyuan megcsontított holttesteket húztak ki. Eddig hat ember holttestére bukkanunk, de az áldozatok száma valószínűleg nagyobb, mert a munkások közül még sokan hiányoznak.

Bremában összeült a leánykereskedés ellen harcoló német kongresszus, melyen nem épen a legdicséretreméltóbban emlékeznek meg hazánkról. Az egyik előadó ugyanis azt állította, hogy Budapest és Lemberg a világ legerkölcstelenebb városai. Nem-e volna tanácsos, ha a saját hazuk portája előtt is kisse el-söpörnének a szeméret az erkölcsükkel fitymáló németek? Hiszen ugy tudjuk, hogy Hamburg is Németországban van és erkölcstelenség tekintetében még eddig a világ egyetlen városa se érte el azt a rekordot, melylyel a német Hamburg dicsekedhet.

A politikai helyzetről.

Kedves báró Fejérváry!

Tehát a remény elhalasztatik? Igen elhalasztatik, de nem semmissített, nem kevesbített meg. A nemzet valódi képviselete, a koalíció újból leszorított a térről és a vezérek mellőzésével Fejérváry újlag kineveztetett, de a nemzet halad a maga útján.

Megjelent a királyi leirat.

Kedves báró Fejérváry!

Minthogy a magyar képviselőház többségévé szövetkezett pártokból kormányt alakítani nem sikerült, az államügyeknek más olyan alkotmányos és felelős ellátásáról kell gondoskodnom, amely a törvényhozasi tényezőknak alkotmányos együttműködését újra biztosítani alkalmas.

A szövetkezett pártok vezetői előtt legutóbb tett kijelentéseimnek valódi értelméből nyilvánvaló, hogy a Magyarországnak alkotmánya által biztosított önállósága tekintetében a szent korona vi-

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRCÁJA

Otthon.

Írta: Gaghy Dénes.*

Különös és érdekes társaságot lehetett látni a táncteremben. Tarkaságra, egzotikus színre talán a párisi orfeumok sem mulják felül, csakhogy emitt a nagyvárosi erkölcstelenség dohos büze kábitja az embert, a kis faluban pedig az ártatlanság és romlatlanság üde levegője játszik az arcok körül. Foly a tánc, keringőt húz a cigány, a párok egymásután lebbennek tova a steárrinnal sikosított padlón. Itt egy fiatal vezérkari őrnagy vezet egy szemérmes, piruló, falusi lánykát, aki olyan pompásan táncol, mint a bécsi kaszinóban a magnáskisasszonyok; távolabb egy huszárönkentes karján lejt egy másik, nem kevésbé csinos parlagi rózsza; odább egy tüzerkáplár illegeti magát egy elegáns urihölgygyel, aki olyan kedvesen cseveg vele, mint ha az a katona is Zirzen iskoláját végezte

* Az „Egyetértés“ okt. 14-iki számából vettük át, az illusztris írónak: „A vetélytársak“ című regényéből. Szébb és találhatóbb jellemzését még nem olvastuk a székely társadalmi viszonyoknak s olvasóink gyönyörködtetésére közöljük. Szerk.

volna, pedig az ő tudománya mindössze a falusi iskola szellemi tartalmát öleli fel; hátrább egy gazdag táncos szintén valami kisasszonynyal, aki csöppet sem bánja, hogy nem kifogástalan világfi a gavallérja és nem laktópánban, hanem csizmában forog mellette, azért ugy odasimul melléhez, hogy a kellemes parfüm-illat a legény ujján még két nap mulva is érzik s bájosan a szemébe mosolyog, mit az csak nehezen akar tűrni, mert nem illik, hogy az unokatestvérek kacérkodjanak egymással.

Erre is, arra is ilyen végyes párok táncolnak. Városi urfi falusi leánynyal, kisbirtokos gazdag táncos ur kisasszonynyal. És ezen a furcsaságon senki meg nem ütözik, ezt egészen természetesnek találja, mert a nővér fitestvérenek, sógornő a sógorának, a közeli leányrokon a fiurokonak csak nem adhat kosarat azért, mert az egyiknek divatosan szabott batizst, vagy selyemruhája Monasztérlynél készült, a másikat pedig darócból varrta a sánta, paraszt szabó; vagy amiért egyik finom kamarn császárkabátban van, a másik pedig házi szöttes fersingben. Ez az igazi demokrácia, melyben a

kényessé finomult izlés nem ájuldozik, ha egyszerű központi erkölcsökkel találkozik, sőt összeölelkezik vele, testveri csókot is váltanak a vérségi kötelék és atyafiságos szeretet parancsából.

Sokan nem értik s talán még kevesebben ismerik a székelyföldi társadalom ezen sajátosság állapotát és karakterét. Nem is közönséges az az etikai erő, melynek hatása alatt kialakult és régóta fennáll ez a nemes viszony az egyforma származásu egyének között, ha közülünk magasra emelte is valamelyiket a jó szerencse szeszélye, a másikat meg letépte a balvégzet. Az őshagyomány, a szülőföldnek titkos, magához fűző hatalma odaláncolja a lelkét és szeretetét minden fiának ahoz a hegy-völgyes, szűk hazához, akármerre vezesse hivatása, vagy a megélhetés kényszerűsége. Ha örülni vágy, haza siet, mert itthon mindenki részt vesz a boldogságában és nem akad senki, aki irigységgel nézné sikereit; ha a sorssal való küzdelemben kimerül valamelyikük, oda hűzódik és az apai ugaron megacelosodnak izmai, elhatározása szilárdságot nyer s nekivág újból a nagy harcnak, melynek első tusái-

ban vereséget szenvedett; ha még nincs már mit remélnie többé, számításában megcsalódott, terveit nem váltak valóra, lelkében-lestében összetörve, tehetetlenné gyengül: bizalommal tér meg az ősi hajlékba, kezébe veszi a kaszanyelet, megfogja az eke szarvát és az anyaföld nem tagadja meg tőle áldását, eltartja holtig, meg is vigasztalja, amennyiben megvizsgáthatja, feledtetni is a mulat, mennyiben azt feledtetni lehet.

Az utolsó négy-öt évtized alatt a székely nemzet (igy nevezi magát ma is) igen megszorodott. Szűk és szegényes birtokviszonyainál fogva, a több gyermekes családból annyian, amennyinek kedve van, kilépnek a régi foglalkozás köréből s eltávozva a szülői hajlékból, az ország minden részében elszélednek. Kinek a maga megyéje nem tud kenyeret adni, elmegy Turóc megyébe, vagy a Dunántulra, vagy oda, ahol éppen helyet talál. Nemelyik kuriai bíró, a másik vasuti munkás; emez professzor, amaz pincér; egyik katonatiszt, a másik közrendőr; amelyik alispán, annak testvére talán községi bíró; amelyik országgyűlési képviselő, annak öcsöce éppen a kupaktanácsban érvényesíti

selője és a nemzet közt teljes összhang (?) uralkodik és ezt az összhangot a két tényező egyike sem akarhatja megzavarni.

Ezekből kiindulva önt, vonatkozóval folyó év szeptember hó 12-én kelt elhatározásomra, magyar miniszterelnökkémmé újból kinevezem, illetőleg ezen eddig is viselt állásában ismét megerősítem és a kormány alakítása iránti javaslatait elvárva, utasítom önt, hogy az ön által előterjesztett és az általam elfogadott program alapján a jelen válságos helyzetből a kibontakozást alkotmányos uton mielőbb megvalósítani igyekezzen.

Kelt Bécsben, 1905. évi október hó 16-án.

Ferencz József s. k.

Báró Fejérváry Géza s. k.

Királyi leirat ellenjegyezve kormány feje által és minő képtelenségek felsorolva. „Nem sikerült — állítják — a szövetkezett pártokból kormányt alakítani”. Mintha oly nagyon akarták volna. „Biztosítani akarja a törvényhozási tényezőknek alkotmányos működését”. És irányítani akarja a nemzet akaratát. Összhangot mond a nemzet és király között. És a nemzetet képviselő vezérférfiakat csufosan kitessékeli. Dölyfös hangon nyilvánítja ki, hogy a király által megállapított program alapján van csak kibontakozás.

Gyönyörű alkotmányos elvek, hol a törvényhozási tényezők közül csak egyiknek, a királynak van akarata és tudatlan vak kormányának, ezzei szemben a nemzet csak néma eszköz. Trón támaszának mondja magát e kormány, holott nem egyéb, mint a trón számolyának aranyos, haszontalan cifrasága. A nép vezetőjének hirdeti magát, pedig nem egyéb, mint a kedélyek háborgó tengerébe dobott fatuskó, mert a mint nem képes uralkodni a hánykódó fatuskó a széltől korbácsoló Oceanon, ép oly tehetetlen hazánkban a Fejérváry-kormány, melynek tagjai a régiek; György Endrét kivéve, aki jobb gondolatának engedve, a bandát otthagya s helyébe Daniel

szónoki képességét; és így tovább a legszeszélyesebb változatban. A honmaradottak atyafiságos viszonyban élnek egymással, de csak korlátozott mértékben, mert nem ritka eset a porlekedés is; de ha idegen bántja valamelyiket, összefut az egész rokonság s mint valami kínai fal, úgy körülveszik azt, amelyik bajba jutott; megmozgatnak minden követ érdekében, talpra állítanak minden befolyásos hivatalba jutott testvért vagy sógort s ritka az az eset, mikor kudarcot vallanak. Ha egymás közt marakodik kettő, még ha öltre mennek, azt sem bánják, — bele nem szól a hozzátartozók közül senki; azt tartják, hogy ez családi ügy, melyhez másnak köze nincsen. A véd- és dacsövetség csak idegen támadások ellen érvényes! Ha aztán a faluban valami rendkívüli esemény történik: új papot hoznak, orgonát, vagy templomot szentelnek — az elszakadtak, egy-öly egyig, asszonyostól, gyermekestől hazatérnek s otthon mulatnak a rokonság között néhány napig, még ha nem is tetszik egyik-másik finnyás dámának, hogy a sógoraszszonyának keze fel van töredve a kemény mezei munkában.

Gábor elnöktársát báró Fajlicsot fogták meg földmivelési miniszternek, a többiek pedig legujabb fájdalomdijul v. b. tanácsosságot kaptak, csak hogy elég sárga-feketék legyenek. Nem is lesz abban hiba.

Hazugságokra épített elmélet, melyet e kormány a nemzet által el akar fogadtatni. Barát és ellenség, a végzet és önmaga mind összeműködnek, hogy a dinasztianak ártsanak. Nemzet, dinasztia egyaránt veszélyekkel vannak körülveve. Bizunk jó sorsunkban, „mert minden evangéliumok között a legelső az, hogy a hazugság nem tarthat örökké” és fogadjuk el a francia forradalom előtt élt öreg Mirabeau jóslatát, hogy „egy ilyen szembekezdésis kormány, egyszer nagyon előrebetolva, az általános felfordulásban fogja végét érni”, magunk még tegyük hozzá azon megjegyzést, hogy mag alá temelve egyéneket és rendszert, a nemzet egyenes talajon tud ujat építeni.

A haladó-párt.

Alig alakul kormány, bárminő homályos elvekkel, avagy elv nélkül, szerencsétlen hazánkban azonnal akadnak öt támogató egyének. A szabadelvűek, a Tisza-labancok nem kellenek sem égne, sem földnek, hir szerint csatlakoznak Fejérváry mellé „haladó-párt” címen. Ugy mondják 30—40 tagja akad, én többre becsülöm, mert hazánk nyomorult lakói között több akad, kik ha nem dicsőséggel és hazafias buzgósággal, de legalább lakmározással és azutáni vágyakozással megvannak tömve.

A nemzet pedig némán szemléli az eseményeket és várja, hogy döntő szava elkövetkezzék. Elsepre ezeket a szinterről, mint elseperte 1867., mert szeretjük a szabadságot és a mi fő, rokonszenvezünk a szabad emberekkel.

Suszter maradjon a kaptánál.

A mende-mondák utnak eresztették, hogy mi nálunk is akadt egy politikus eszmadia, pardon ép ész, ki a segédei által jól vezetett és hírnévek örvendő cipész-üzletet elhanyagolva, estéli politikai összejöveteleket rendez Székelyudvarhely városában és úgy magyarázza a möhön emésztő, üres lelkeknek, hogy „nincs haza”, „üres, téves fogalom ez és csak egy a mi számottevő, a kenyér.”

Ugyan édes jó uram, minek köszönheti jó létjét? Nem-e annak, hogy a magyar polgárok összeszedett adó filléreiből a magyar haza kormánya tulaján támogatta és ha nagyobb haladást nem tett, saját alapos hibáin kívül nem-e az az oka, mert nem lévén elég hazafias gondolkodása, mindig a minket Bécsnek kiszolgáló kormányokat támogatta.

Ha továbbra is reméli a bárminő kormány támogatását, ám tegye, haladjon a maga útján, de értelmes polgártársainkat ne alacsonyítsa le az ökrök sorába, mert a lenyűgözött néma ökrök az, mely az eleség után bögg és boldog, ha azt megkapta. Polgártársainknak a kenyéren kívül kell lélekemelő hazaszeretet, jogok kiterjesztése és szabad, független Magyarország, hogy ezeket a megszerzett jogokat meg is tartsa.

JEGYZETEK.

Hitelesítés után... Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának szerdán tartott őszi közgyűlésén a főispán ur ö méltósága által *elolvasott* bizonytalan időn kívül való búcsubeszédét, a közgyűlési jegyzőkönyvvel — *teljesen bizalmas körben, de titoktartás fogadalma nélkül* — egy pár szomorú részvevő köteleesség-szerű fájdalmas megjelenésével, ö méltósága *hitelesítette*... Ezen kiváloán sikerült aktusból kifolyólag — így tartja a fáma — legközelebből ismét egy *még bizonytalanabb időről* szóló *búcsu-beszéddel* örvendeztetni meg a lehető legszűkebb, sőt talán — mondhatnók — immár *egészen bizalmas körét*; tekintettel a Fejérváry- és Kristo-kormány újabb reaktiválására. Mi és a nagy közönség is természetesen sem a mostani, sem pedig a még elkövethető búcsu beszédeire nem vagyunk kíváncsiak. Azok nélkül mindnyájan meglehetünk és ö méltóságának ok nélkül való lenne drága tüdejét rontani — az elolvasással... Különben hitelesítés előtti forrásból értesülünk, hogy Hollaki főispán Budapestre utazik; beszámolandó Kristo-gazdájának a legutóbbi gyűlésen tett közvetlen szemléletéről. Nincs kizárva tehát az sem, hogy a lesben álló Tisza által megjósolt „golyó és akasztófa” időszakára Hollaki uraságot még holmi császári biztossággal tisztelt meg Kristo — több, mint hat év óta teljesített hűségese császári szolgálatai jutalmául. Ezt bizonyítja a főispáni lakás provizorikus föntartása is. Szóval sok minden megtörténhetik a nap alatt...

Pálinka-engedélyek. Közelebből kíváncsian kérdeztük meg, hogy vajon miért szedték össze vármegyénk területéről az italmérsi engedélyeket. Kiszivárgott hírek szerint — ennek a műveletnek az az oka, hogy a pénzügyigazgatóságnál az engedélyeket elfeledték bekönyvelni. Erre most jött reá egy felsőbb finánc, aki a napokban meglepetésszerű látogatásban részesítette a hivatalt. Most aztán időtöltés kedvéért egy-két aktát hivatalos órán belül „el-látnak”, hogy az új igazgató oly égbekiáltó sok hátralékot ne találjon — az ex-lexben.

KÜLÖNFÉLÉK.

Cserélik a katonákat. A 82-ik ezred I. és II. zászló-alját Beszterczéről és a III. zászló-aljat Székelyudvarhelyről [Szancsagra, a banjalukai IV. dik zászló-aljat pedig Székelyudvarhelyre helyezték át. Talán csak nom ijedtek meg osztrák részről a székely fiúk hazafias gondolkozásától és nem akar büntetés lenni, hogy Kossuth Ferencet a beszterceiek üdözölték volt?

Iskolalátogatás. Vig Albert országos iparoktatási főigazgató e hó 19-én és 20-án városunkban időzött s ez alatt a helybeli szakiskolát hivatalosan megvizsgálta. A főigazgató a látottak és hallottak felett a tantestületnek teljes elismerését nyilvánította. Ugyanakkor az ifjusági Önképző-kör egy sikerült műsoros estélyt rendezett.

A szülőföld koszorúja. Bartha Miklós halála városunk közönségének hazafias lelkében is mély nyomokat hagyott. Ennek kifejezője azon

tény is, hogy Pék Róza és Hodor Margit gyűjtést rögtönöztek s igen szép koszorút küldöttek a korán elhalt hazafi sírjára, melyet tegnap d. u. 3 órakor az ev. ref. egyház szertartása szerint történt temetése után Budapestben, a Kerepesi-ut mellett levő temetőben hantoltak fel. A gyűjtésből összesen 44 K 20 fillér folyt be s az adakozók névsorát jövő számunkban közöljük.

Jakab Lajos okleveles jegyzőt, városunk szülőjét, a homoródi járás főszolgabírója, a Benedek Kerestély nyugdíjba vonulásával megüresedett bardóci körben, körjegyzőnek helyettesítette.

Eljegyzés Wolf Károly a 82-ik ezred helyben állomásozó 3-ik zászló-aljának egyik századosa eljegyezte Haurik Irmát, Haurik Alfréd sörgyáros kedves leányát városunkban.

Bartha Miklós és Bethlen főispán. Az orosz-török háború idején Bartha is részese volt annak a tervnek, mely az orosz hadsereg élemezését Románia felől el akarta vágni. A terv nagy diplomáciai beavatkozást idézett elő, aminek az lett a vége, hogy Bartha Miklós ellen elfogatási parancsot adtak ki. Bartha rugonfalvi birtokán volt a 70-es években, amikor báró Orbán Ottó a nagysinkai vásár után felkereste. Bartha azzal fogadta, hogy épen jökor jött a báró, mert egy nyulat lőtt és mindjárt azzal vendégeli meg. A báró immár értesült volt az elfogatási parancsról, melyről Bartha még nem tudott s kijelentette, hogy hagyják a nyulat és igyekezzenek menekülni, mert hanem letartóztatják mindnyájukat. Ekkor báró Orbán a havasra és onnan, mint egyik fő-intéző Szilágy megyébe menekült, míg Bartha Brassóba akart vonulni. Felült Héjasfalvánál a vonatra s épon abba a kocsiába nyitott be, amelyben Bethlen Gábor gróf főispán volt. Bethlen iszonyu dühvel támadt Barthára, hogy mit keres ott, menjen a csudába. Nem tudja, hogy elfogatási parancsa van s most le kellene tartóztatnia? A legközelebbi állomáson rögtön szálljon le! Bartha aztán le szállt és a Mezőségre menekült. Tisza Kálmán 24 óra alatt megtudta, hogy Bethlen főispán találkozott Barthával és nem fogta el. Meg is támadta a főispánt, hogy miért nem fogatta el! — Azért, — volt a felelet — mert ur vagyok és nem zsandár...

Kiállítás Bukarestben. A jövő évben nemzeti kiállítást rendeznek Bukarestben. A nemzetközi osztályban mezőgazdasági gépek és eszközök, háziipari és háztartási eszközök, főleg a konyha, a szövészet, a kötöszövészet és a csipkeverés céljaira stb. Kiállíthatók továbbá kiváló fajú szarvasmarhák, lovak, sertések öregek és vadászkuttyák s különösen baromfiak. A pavilonokat 1906. május 1-ig fel kell építeni és június 1—14-én, a kiállítás napján teljesen berendezve meg kell nyitni.

Murok, zeller, petrezselyem és káposzta. Mint illetékes helyről lapunkat értesítik, a székelyföldi miniszteri kirendeltség szovátai bolgár rendszerű zöldséges kertjéből az e hó 24-iki (keddi) hetivásárra Székelyudvarhelyre próbaképen néhány szekér zöldség (murok, zeller, petrezselyem és káposzta) fog érkezni a piacra. Közönségünk bizonyára megragadja ezt a kedvező alkalmat a bevásárlásra annál is inkább, mert ha az itteni piacon az értékesítés

sikeres lesz, akkor zöldeggel ezen kertészet fogja piacunkat jövőre el látni.

— **A legkiválóbb orvosok egyhangu véleménye,** hogy a gyermek a fejlődés szakában van legjobban arra utalva, hogy hatékony tápszerekkel erősítve, a legkülönbözőbb ragályos betegségek ellen ellentállóképessé tétessék, s ugyancsak egyhangu vélemény az, hogy e célra legalkalmasabb a csukamájolaj, mely könnyű emészthetősége által válik igen becsessé. E célra legjobban ajánlható a *Zoltán-féle csukamájolaj*, melynek tapereje igen nagy s mivel sem kellemetlen szaga, sem rossz íze nincs, a gyermekek szívesen veszik. Készítője Zoltán Béla gyógyszerész Bpsten s üvege 2 korona a gyógyszerárakban.

— **Bassóban** a széna, épületfa, tűzifa, valamint a gabonának szekeréről való árba bocsátására, az idegen fazekasok részére, a hagyma és káposzta elárúsítására vásártérül, ugyiszintén a fogatok megálló helyéül az egykori Trausch-féle rét feltöltött részét jelölték ki.

— **A lépfene** Ábránfalva és Szentlászló községek szarvasmarha állományában szórványosan fellépett s az udvarzárlatot a hatóság elrendelte. Ez a veszedelmes heveny fertőző betegség az állatokról az emberre is átragadhat. Főleg a szarvasmarha és juhállományokban az óriási veszteséget egy pálcika-alaku hasadó-gomba okozza, a mely a betegek vérében felette nagy számban jelentkezik. A bacillusok már az egyszerű mikroszkópok segítségével jól megláthatók a vérben, melynek egy-egy cseppjében sok ezer számba vannak jelen a vérszettek között. Az emberen a betegség legtöbbször a bőr felületén sérülésein keresztül történt fertőzés következtében, az ugynevezett pokolvar (carbunculus) képében szokott fellépni. A betegség elleni védekezés abban áll, hogy lehetőleg kerüljük a lépfene állatokkal és az ilyenektől származó termékekkel való érintkezést. Olyan egyéneknek, kik foglalkozásuknál fogva ezt el nem kerülhetik, arra kell ügyelniük, hogy bőrük sehol sérülve ne legyen, mert a sértetlen bőrön keresztül a ragály nem képes áthatolni. A belső fertőzés ellenében a fogyasztásra kerülő állatok gondos szakértői megvizsgálásával, illetve a fépfene állatok megsemmisítésével védekezhetünk. Igen célszerű az állatok ellenálló képességének fokozását védőoltással eszközölni, amely teljesen megvédheti őket a fertőzéstől.

LEGUJABB.

Uj főispán.

Béldi Ákos grófnak sikerült ki-sürgetőnie lemondásának elfogadását s helyébe immár kinevezette a kormány az első ex-lexes főispánt Teleki László grófot, Teleki Sándor fiát.

A Zeysig-ügy.

Baneth mégis vissza került Budapestre s Bérczy kapitány igen boldog, hogy helyes nyomon járt Baneth hazahozatalával elhozta bizonyos urak koporsója számára a szegyet.

Hazug hírek.

Az Apponyi grófról elterjedt hamis híreket Bécs terjesztette. A nemzeti küzdelem illusztris vezérferfia természetesen jól érzi magát Eberhardon — hála Istennek.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Esküdszéki főtárgyalások.

A helybeli kir. törvényszék esküdt-bíróóságának II-ik ülészakára esett bűnügyeket e héten tárgyalák le. A szolgálatra behívott esküdtök, akik közül napról-napra kisorsolták a tárgyaláson szereplőket, a következők: Demeter János kisbírtokos, Fejes Áron tanár, Marton Mózes kisbírtokos, Jakab Antal kisbírtokos, Ferencz József kisbírtokos, Dr Kovács Albert ügyvéd, Bálint János kisbírtokos, Ferencz Gyula nyug. árvasz. elnök, Györke Albert kisbírtokos, ids. Gábor József kisbírtokos, Pap Lőrinc kisbírtokos, Márkos András kisbírtokos, Bartalis Ferenc ny. kántor, Kányádi Miklós kisbírtokos, Márton Ferenc kisbírtokos, Haab Márton kereskedő, Benedek András (nagy) kisbírtokos, Gagy Lajos kisbírtokos, Balázs Józsi István kisbírtokos, Kálnoki István kisbírtokos, Bencédi Ferenc kisbírtokos, Jeddő Tamás birtokos, Haurik Alfréd sör-gyáros, Kovács Dénes mészáros, Bereczky István kisbírtokos, Gyarmathy Lajos kisbírtokos, Nagy József kisbírtokos, Zakariás Antal kordoványos, Tamás Albert tanár.

Hétfőn Boga József fiú lakos és társai bűnügyével kezdődött az ülés-zsak, a kiket aztán bizonyítékok hiányában felmentett a bíróság.

Kedden pedig Bereczki Juliánna erdőszentgyörgyi születésű, 21 éves cseléd szándékos gyújtogatás bűntette miatt állott a bíróság előtt. Bözöd községben folyó évi május 2-án 3 óra tájban a község tulajdonát képező és Farkas Izidor nevű koremsáros által bérbe birt házat és aztán az istállót gyújtotta fel boszúból, amiért gazdája ötöt a szolgálatból elbocsátotta. Miután a tüzet mindkét esetben a szomszédok korán észrevették és eloltották, gyújtogatás bűntettének kísérletében mondták bűnösnek az esküdtök s ezért a btk 422. és 65. §-a alapján másfél évi börtönrre ítélte a bíróság. 5 hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek számítottak.

Szerdán Vinczi András (Dániel) kisbaczoni születésű és lakos, 25 éves, vagyonalan napszámos gyilkosság bűntettének kísérletével és özv. Benedek Jakabné szül. Nagy Teréz ugyanodavaló, 44 éves, kevés vagyonnal bíró földművesnő az említett cselekményben bűnrészességgel vádoltak ügye került tárgyalásra. Vinczi András folyó évi április 30-án este fél 10 óra tájban a nagybaczoni határ Aprófüz-pataka nevű helyén, az éton Nagy Péter kisbaczoni lakost, aki abban az időben Szarazajtaról szekerével jött, előre megfontolt szándékkal, forgópisztolylyal meglötte. Nagy Péter ennek következtében a nyakán 8 napig tartó sérülést szenvedett Vinczi András özv. Benedekné Nagy Terézszel ezelőtt mintegy két évvel közelebbi ismeretségbe került s azóta állandóan benső szerelmi viszonyt folytatott. Nagy Teréz öcsese Péter a csendőrségtől hazakerülvén, ezt nem tűrte s Vinczit a háztól eltiltotta Ebtől támadt bosszujából akarta Nagy Pétert agyonlőni s erre annak néjjétől is biztatást nyert. Az esküdtök verdiktje szerint Vinczi Andrást (Dániel) a kir. törvényszék gyilkosság bűntettének kísérleteért a

btk. 278. és 66. §-ai alapján 5 évi fegyházra, 5 évi hivatalvesztésre és politikai jogainak felfüggesztésére ítélte. 5 hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek számítottak. Özv. Benedekné Nagy Terézre nézve a tárgyalást a jövő ülészakára elnapolták.

Csütörtökön fejeződött be Perl Lajos székelykereszturi lakos, 19 éves, fa-szobrász bűnügye is, aki ifj. Szentgyörgyi Tamásra folyó évi július 6-án forgópisztolylyal közvetlen közelről kétszer rálőtt s az ennek következtében meghalt. Az esküdszék Perl Lajost bűnösnek nyilvánította s ennek következtében 2 és fél évi börtönrre ítélte a törvényszék. Védő semmisségi panaszt jelentett.

Gyalázatos merénylő Szomoruan érdekes főtárgyalása lesz közelebből a székelyudvarhelyi kir. törvényszéknek. Fenyő Sándor, az a híres, vármegyénkben is követőre talált, igaz, csak egy sokkal alantabb álló műveltséggel bíró szabólegény személyében. Arkaleán Miklós a neve annak az állatbőrbe bujt 17 éves suhancnak, aki Székelykereszturon, volt munka-adója 4 éves leánykáján a megfertőzés bűntettének kísérletét elkövette. Ezért a gyalázatos merényletért van fogva most az illető és áll majd bírái elé, hogy súlyos büneért méltó büntetését megkapja.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Minta nemes-baromfitelep Székelykereszturon. A miniszteri kirendeltség, hogy az itteni elmaradt baromfitenyésztést föllendíthesse, a székelykereszturi állami tanítóképző mellé nagyobb államsegélylyel egy *minta-baromfitelepet* létesített. Ezen telepen a tanítónövendékek a gazdaság ezen fon'os és épen a legszegényebb falusi népre fölötté szükséges és jövedelmező ágával is megismerkednek, hogy azután falujukban a köznépet a modernebb tenyésztési módokatokkal megismertethessék. A baromfitelep izléses csinos pavillonban van elhelyezve, dróthálós kifutókkal, modern berendezési tárgyakkal van fölszerelve és most már baromfi törzsekkel is be lett népesítve. A telepet a vármegyei gazdasági egyesület és a miniszteri kirendeltségi megbízott rendezték be és adták át továbbbi kezelés végett a tanítóképezdének, *Ujvári Mihály igazgatónak.* A telep szakszerű vezetésével *Szentannay Sámuel* gazdasági szaktanár bizatott meg. Csak magának a telepnek baromfi-törzsekkel való benépesítése mintegy 650 koronába került. Költség nem lett kimélve, csakhogy a legkiválóbb anyag gyűljön össze. Így van ott egy fehér orpington kakas, mely 45 koronába került, a fehér orpington tyukok közül alig van 20 koronán alul. A sárga orpington kakasok egyike 38 koronás, másik 30 koronás, a tyukok 10—16 koronások. A nemes fajták közül az *orpingtonokra* lett a főszűly fektetve, mert ezek a legértékesebbek, legkönnyebben értékesíthetők és ma úgy tisztavérben, mint kereszteszében urnál és kiszagadnál legjobban beváltak. Gyorsan fejlődnek, sokat tojnak, nem kényesek s az itteni viszonyok között az eddigi tapasztalatok szerint teljesen

jól beváltak. Remélhetőleg ezen telep teljesíteni fogja azon fontos missziót, mely eléje kitűzetett és éreztetni fogja áldásos hatását az itteni elmaradt gazdasági viszonyok között.

KÖZGAZDASÁG.

Csikólegelő vármegyénkben. A vármegyei lótenyésztés eddig főleg azért nem fejlődhetett, mivel a növendékllovak számára alkalmas legelő nem állott rendelkezésre. Most már a vármegyei lótenyésztő bizottság is elkövet mindent, így pl. jó apalovak megszerzése és kiválasztása, tenyészkancák és csikók díjazása által, hogy a kiszagadkat jobb lovak tenyésztésére reávegye. A miniszteri kirendeltség is hozzájárult a lótenyésztés emeléséhez azáltal, hogy olyan félre-eső, eldugott helyekre, hol egy állami földöz állomás nem tarthatta volna föl magát, vagy a hol a nép a nagy távolságok miatt nem jutott ahhoz, hogy kancáit apalóhoz vihesse, *ingyen földöz-méneket* adott a gazdakörnek, azon jótéteménnyel azonban, hogy az istállózás beálltakor (összel), midőn a ménlő tartása a gazdákra nehezuálna, a ménlovat a kirendeltség hozza be központi telepekre téli tartásra. Ily ingyenes ménlovat kapott pl. Varságtelep, Derzs, Homoródalmás. Jövőre még tervbe van Bány, Homoródabásfalva, Atyha, Felsősfalva községek ellátása arabs, lipicai, esetleg békási apalovakkal. Most már a lótenyésztés oly helyeken is kezd föllendülni, hol ezelőtt a *tenyésztési kedv* sem volt meg. Nagy lökést fog adni a lótenyésztésnek a *csikólegelő*, melyet 1906. tavaszán fog létesíteni a vármegyei lótenyésztő bizottság államsegély mellett Ábránfalván, Balássy Sándor birtokán. A legelőterületet a lótenyésztő bizottság részéről *Daniel Lajos, Orosz Lajos, Ilosvay Sándor* méneskari szados és *Dorner Béla* miniszteri kirendeltségi megbízott választották ki, mint a megsemmisített 5 terület közül legmegfelelőbbet. A legelőt államsegély mellett teljesen berendezik és mintegy 150—200 csikó befogadására készítik elő. A gazdakörök, községek, birtokosok most kapják kézhez a csikók bejelentéséhez a fölhívást és közelebbi utmutatást. A bejelentett csikók számától fog függni a berendezendő legelőterület kiterjedése és az államsegély nagysága. Hogy a szegényebb gazdák is részesülhessenek ezen csikólegelő előnyeiben, a legelőtési díj a lehető legalacsonyabbra lett szabva, azaz 4—4 $\frac{1}{2}$ hónapra 1 csikó után 7—10 koronában.

Az udvarhelyvárm. gazdasági egyesülettől. 292—905. szám.

ÉRTESETÉS.

A marosvásárhelyi cukorgyár 300 waggon méziszapot ingyen bocsát a gazdaközönség rendelkezésére, melynek még a bewaggonirozási költségeit is fedezi, ha az a gyártási időszak alatt vétetik igénybe, így a gazdát csak a szállítási költség terheli, mely Marosvásárhelytől Székelyudvarhelyig 35—38 koronát tehet. Amennyiben tagjaink a méziszaptrágyával kísérleteket tenni ohajtanak, szükségleteik bejelentésével forduljanak direkt a cukorgyár igazgatóságához, hivatkozva a székelyföldi miniszteri kirendeltség 4095—1905

számu körrendeletére. A bejelentés alkalmával a szállítási idő és a vasúti lerakodó állomást kiütendő.
Szekelyudvarhely, 1905. okt. 18
Az elnökség.

Politikai felelős szerkesztő:
Dr. Hinléder Fels Ákos.
Társ-szerkesztő és lapfőigazgató:
Betegh Pál
Kiadja: Betegh Pál és Társa újságkiadó intézete.

ÚJ KIFŐZÉS

!! Székelyudvarhelyen !!

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy a helybeli Gergely-féle Sósfürdőből történt eltávozásom után Székelyudvarhelyen a Vár-utca 13. számú saját házámban családom fentartása céljából

kifőzést és kávémerést

nyitottam. Midőn ezt a n. é. közönség szíves tudomására hozom, nagyon kérem, hogy azt a bizalmat és szíves pártfogást, melyben engem eddig részesíteni kegyeskedett, új üzletem részére is fentartani szíveskedjék. Legfőbb igyekezetem leendő jó és izletes ételkezeléssel vendégeim legnagyobb megelégedését mindenkor kiérdemelni. Naponta minden időben finom fatányéros, friss virstli stb. kapható. Olcsó árak, pontos kiszolgálás, tiszta konyha. Tisztelettel

ifj. Bodrogi György.

483—1905. végrh. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kereskedelmi bírósági

vényszéknek 1901 évi 119676 számú végzése következtében Dr. Papp Ferenc ügyvéd által képviselt Gazdák Biztosító Szövetkezete javára, Bartha Andor bardoczi lakos ellen 131 K hátralék s jár erejéig 1902 évi február hó 22-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 640 K-ra becsült követelő ingóságok, u. m.: 4 tehén nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíró 1904. évi V. 68/6. számú végzése folytán 131 K tőkekövetelés és eddig összesen 48 K 12 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Bardóczon alperesnél leendő eszközölésére 1905. évi október hó 24-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitzetnek és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklándon, 1905. szept. 27.

POLLÁK IGNÁC,
kir. bir. végrehajtó.

258.

484—1905. végrh. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéknek 1904. évi 78112 sz. végzése következtében Dr. Papp Ferenc ügyvéd által képviselt Fairbanks Mérleg és Gépgyár budapesti lakos

javára, Bartha Andor bardóci lakos ellen 220 K s jár. erejéig 1905. évi február hó 14-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 660 K-ra becsült követelő ingóságok, u. m.: 2 ökör és 2 tehén nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíró 1905. évi V. 153. sz. végzése folytán 220 K tőkekövetelés, ennek 1904. évi július hó 5 napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 88 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig Bardóczon alperes lakásán leendő megártására 1905. évi október hó 24-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitzetnek és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklándon, 1905. szept. 27-én.

POLLÁK IGNÁC,
kir. bir. végrehajtó.

257

Tölgyfaeladási hirdetmény.

A bibarcfalvi közbirtokosság a II. félfordászati terület „Csikányos” erdeje 3741 kat. holdján lévő tölgyfát (a kijelölt 200 drb. magfa kivételével), amely előzetes becsülés szerint mintegy 1186 köbm elsőrendű, 4361 köbm. másodrendű műfát és 2211 köbm. tűzifát tesz ki, tövön az erdőben Bibarcfalva községházánál 1905. évi november hó 7-én d. e. 10 órakor tartandó zárt

ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőknek becsáron felül eladja.

Kikiáltási ár 41,503 K 50 f.
Utóajánlatok nem fogadottnak el.
Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-ka.
Részletes becsülés, árverési és szerződési feltételek a Vargyasi m. kir. járási erdőgondnokságnál és alulírott nál megtekinthetők.

Bibarcfalva (Udvarhelym.), 1905. október 14.

2—2

BÁNDI, b. elnök.

KOCSISOK

FÖLVÉTELNEK

Évre, havi 36 korona fizetéssel nyári, 4 hónapra havi 45 koronát kapnak, ugyancsak kapnak lakást és tűzifát. Ugyanott fölvetetnek 15 éves fiuk kocsisnak 30 K havi fizetéssel.

JÓ GAZDATISZT

szintén kerestetik 60—80 korona havi fizetés, lakás és tűzifa

FÁBIÁN JÓZSEF

Szekelyudvarhelyt.

A vegyileg megvizsgált, amellyel hatóságilag az arcbrőre ártalmatlannak talált

SZŐRVESZTŐ

eltávolítja hölgyeknél az oly csunya, kellemetlen arcbrőzt gyökereztől, anélkül, hogy az arcbrőnek legkevésbé is ártana és az arcnak megadja az üdéséget, finomságot és simaságot.
Ára 7 korona
Vidéki megrendeléseket diskréten utánvét mellett eszközöl

Schmidek I. Budapest, VII. Nyári-u. 18.
208. 1—12.

KÉPES LEVELEZŐLAPOK

nagy választékban és feltűnő jutányos áron állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

könyv-, zenemű- és papirkereskedése Székelyudvarhelyt

HERMANN GYÖRGY

FESTŐ ÉS ARANYOZÓ SZEKELYUDVARHELYEN
KOSSUTH-UTCA 16. SZÁM ALATT

Ajánlom magamat a műfestészet többféle ágában u. m. templom, arckép és díszleklapok, valamint címtáblák festésére. Főállalok új templomi berendezéseket régi oltárokat, szószékeket stb. kiújítok, festek és aranyozok, legszebb kivitelben és jutányos árban. Továbbá műkedvelő ifjaknak, kik a festészetben bevezető utmutatást óhajtanak nyerni, oktatást adok óránként egy korona díjért.

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szeszese a tartózkodásról, mert csodálatos ellenanyagot tesz az iszákosság és szeszes ital. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt felesleg, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető meá csak nem is sejt, mi okozta javulását.
COZA a családok ezreit beküldte, ki ismét sok sok ezer férfit a szegény és becselenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temértek fiatal embert a jó utra és szerencséhez segített és nagyon sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.
Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják, egy próba-adagot és egy kőszönő írással telt könyvet díj- és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőzőhessen biztos hatásáról. Kezeskedünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

INGYEN PRÓBA 186. SZ.

Vágja ki ezen szelvényt és küldje még ma az intézetnek, (Levelek 25 fill. lev. lapok 10 fillérről bérmentesítendő.)

COZA INSTITUTE

(Dept. 186.)

62, Chancery Lane,
London, Anglia.

Fűszer-, porcellán- és üveggereskedés!

Csodálatos olcsó a Borhegyi borviz!

— Üvegenként csak 8 fillér. —

Ezen természetes ásványvizet kitűnő eredménnyel használják: hurutos bántalmakban, idült hörghurutban, a gyomorkór lerakódásának első stádiumában, a gyomor rendellenes működésében, a májműködés és epevezeték rendellenességében, az epekövek eltakarítását szembetűnően könnyíti, a bélhurut minden nemében, a nyálkás aranyhurban, hasszervi dugulásokban, húgykő képződéseiben, mézes húgyúti, görvölő- és mirigydagokban, angolkóros csontlágylás- és sorvadásokban. — A legkitűnőbb üdítő ital, borral vegyítve páratlan! — Hetenkint háromszor friss töltés! — Raktári SZENTPÉTERY GERGELYNÉL, Székelyudvarhelyt

Kérem a cégre ügyelni!

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

Verseny kizáró olcsó árban elfogad és szakszerű, izléses kivitelben készít el mindennemű

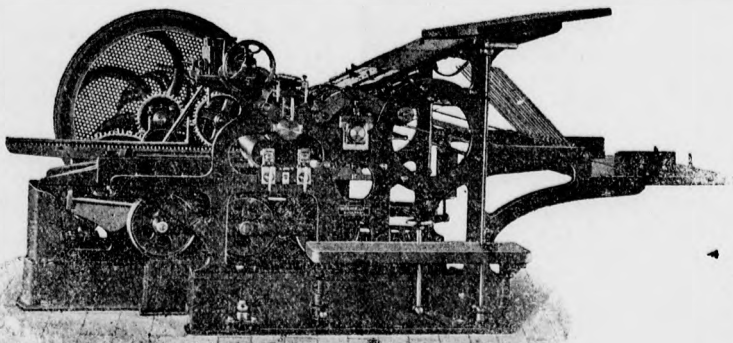
nyomtatványt és könyvkötői munkát

Költségvetés ingyen és bérmentve!

Egyleteknek és könyvtáraknak különösen mérsékelt árszabás! Egyházi, iskolai, szolgabírói, községi, körjegyzői, ügyvédi, végrehajtói nyomtatványok áruháza

A Székelyföld legnagyobb és legolcsóbb nyomtatvány-raktára.

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Folyóiratok, hírlapok, irodalmi művek eredeti áron, költségfelosztás nélkül megrendelhetők.

Zeneművek papir-, író- és rajzszerkek

nagy választékban és olcsó árban!

Teljes könyvtár- és irodaberedezések mérsékelt áron mellett. Szakszerű, kifogástalan kivitel!

SZEKELY-UDVARHELY

legelterjedtebb függetlenségi lap szerkesztősége és kiadóhivatala

